

Noslēgusies kampaņa "Atvērtība ir vērtība"; Latvijas sabiedrība kļuvusi iekļaujošāka

Publicēts: 11.11.2022.

[Jaunami](#)

[Dažādības veicināšana](#)

[Atvērtība ir vērtība](#)

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Pēdējo gadu laikā ir sperti mērķtiecīgi soļi pretī diskriminācijas mazināšanai un vienlīdzības principu iedzīvināšanai Latvijas sabiedrībā. Noslēdzot Sabiedrības integrācijas fonda (SIF) informatīvās kampaņas "Atvērtība ir vērtība" piecgadi, eksperti ir vienprātis – esam uzņēmumi pareizo virzienu, tomēr Latvijā ir nepieciešams joprojām aktualizēt saliedētas sabiedrības jautājumus.

Lai gan teju 60% šogad aptaujāto uzskata, ka pašu iespējas novērst ikdienas diskrimināciju ir niecīgas, sabiedrības izpratne par dažādību ir augusi. SKDS aptaujas dati liecina – ja 2017. gadā tikai piektā daļa jeb 20% iedzīvotāju neiebilda pret tādām diskriminācijas riskam pakļautajām grupām kā romi, bēgļi, cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem u. c. kā kaimiņiem, kolēģiem vai draugiem, tad 2022. gadā jau 40% norāda, ka nav tādu sabiedrības grupu, ko viņi nevēlētos redzēt dzīvojam kaimiņos.

Noslēdzot SIF kampaņas piecgadi, trešdien, 9. novembrī, notika ekspertu diskusija: "Iekļaušana – instruments sabiedrības ilgtnoturībai. Kā sasniegt, izmērīt un noturēt?" Diskusijā piedalījās Sabiedrības integrācijas fonda sekretariāta direktore Zaiga Pūce,

PROVIDUS vadošā pētniece migrācijas un integrācijas jomā Agnese Lāce, *Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūta* valdes locekle Dace Helmane, apvienības *Apeiron*s valdes loceklis Ivars Balodis un komunikācijas vadības aģentūras *Deep White* biznesa attīstības vadītāja Laura Zvejniece. Tāpat pasākuma laikā tika prezentēts jaunākais SKDS pētījums par Latvijas sabiedrības attieksmi pret dažādību, iekļaušanu un vienlīdzības principu iedzīvināšanu.

SIF kampaņas ietvaros katru gadu aktualizēja kādu no diskriminācijas riskam pakļautajām sabiedrības grupām, īstenota virkne aktivitāšu bēgļu un patvēruma meklētāju diskriminācijas un personu diskriminācijas mazināšanai to etniskās izcelsmes, dzimuma, vecuma un invaliditātes dēļ. Pētījumi liecina, ka jaunieši ir atvērtāki un viņu viedoklis vēl veidojas, tāpēc viena no kampaņas "Atvērtība ir vērtība" prioritārajām mērķauditorijām bija jaunieši, kuru izglītošanai tika īstenoti vairāk nekā 25 pasākumi, tostarp klātienē debātes par dažādības tēmām visos Latvijas reģionos. Vienlaikus sociālekonomiskā personu integrācija nav iespējama, ja diskriminācijai pakļautās mērķa grupas netiek nodarbinātas, tāpēc kampaņas ietvaros īpaši tika uzrunāti arī darba devēji, kopumā īstenojot 24 pasākumus darba devējiem, tajā skaitā izglītojošus seminārus. Visvairāk apmeklētie semināri darba devējiem bija saistīti ar praktiskām tēmām, piemēram, darba vides pielāgošanu cilvēkiem ar invaliditāti vai par pieejamo valsts atbalstu, nodarbinot konkrētas sabiedrības grupas. Kampaņas, kas bijusi līdz šim ilgākā sabiedrības informēšanas kampaņa par saliedētības jautājumiem Latvijā, galvenās mērķgrupas bija piecas jau iepriekš minētās diskriminācijai pakļautās riska grupas, un kampaņas ietvaros tika īstenoti 25 dažādi pasākumi šo sabiedrības grupu izglītošanai un motivēšanai.

Ko nozīmē "iekļaušana"?

Viena no galvenajām diskusijas atziņām – trūkst vienota redzējuma par to, ko nozīmē "iekļaušana".

Eksperti ir vienprātīgi, ka lielai sabiedrības daļai nav skaidras izpratnes par to, ko isti nozīmē dažādība, vienlīdzība, integrācija. "Lai vārdu piepildītu ar saturu, par to ir jāstāsta, jārunā," ir pārliecināta SIF sekretariāta direktore Zaiga Pūce. "Cilvēku izpratne par to, kas ir "norma", visu laiku mainās. Tas, ko uzskatījām par pareizu 20. gadsimtā noteikti, nav tas pats, ko vēlamies redzēt šodienas sabiedrībā. Tāpēc ir būtiski, ka mums ir vienots ietvars par to, ko iekļaušana un dažādība nozīmē realitātē. Labklājīga valsts nav iedomājama bez iekļaujošas, līdztiesīgas un saliedētas sabiedrības."

PROVIDUS vadošā pētniece migrācijas un integrācijas jomā Agnese Lāceīpaši uzsver, ka īpaši svarīgi tas ir darbā ar jauniešiem, kam nereti nav nepieciešamās valodas – vārdu un "pareizo" terminu, lai veidotu sarunu par dažādības tēmu. Arī 2022. gada SKDS pētījums izceļ – jo jaunāki respondenti, jo biežāk tie norāda, ka var personiski paveikt daudz, lai mazinātu ikdienas diskrimināciju (36 %).

Vienots dažādības vadības standarts

Tāpat svarīgi ir veidot vienotu standartu dažādības vadībā. Kā vienu no labajām praksēm eksperti min Norvēģijas piemēru, kur ir izstrādāts nacionālais standarts dažādības vadības ekspertu sertifikācijā. Līdzīgu standartu dažādības vadībā SIF plāno iedzīvināt arī Latvijā. Nākamajā gadā SIF pirmo reizi veiks "Saliedētības indeksa" pētījumu, kur tiks analizēta sabiedrības attieksme dažādos saliedētības jautājumos, tostarp arī dažādu sabiedrības grupu iekļaušanas aspektā. "Latvijā pašlaik ir ļoti maz dažādības mērījumu, lai gan uzņēmumos šie dati noteikti ir pieejami. Bieži dzird darba devējus sakām, ka uzņēmumā ar diskriminācijas novēršanu "viss ir kārtībā" vai "neviens nav sūdzējies". Tomēr jautājums ir – vai organizācijā vispār ir iestrādnes, kā norādīt uz iespējamajām problēmām? Un, ja šāda sistēma ir, vai darbinieki jūtas pietiekami droši, lai runātu par to, kā viņi jūtas?" jautā *Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūta* valdes locekle Dace Helmane. Viņa uzsver, ka nav pietiekami vērtēt tikai faktus, ir svarīgi darbiniekiem jautāt, kā viņi darba vidē jūtas.

Kur esam šobrīd?

Demogrāfiskie rādītāji Latvijā skaidri liecina, ka iedzīvotāju skaits arvien samazinās - 2021. gada sākumā Latvijā dzīvoja jau par 14,5 tūkstošiem iedzīvotāju mazāk kā gadu iepriekš. Diskusijas eksperti norāda, ka darba devējus nepieciešams vairāk motivēt nodarbināt dažādas sabiedrības grupas, tādējādi pilnvērtīgi izmantojot pieejamos cilvēkresursus. "Lai dažādību iedzīvinātu, ir svarīgi darba devējam precīzi norādīt ekonomiskos ieguvumus, nodarbinot cilvēkus no dažādām sabiedrības grupām, tostarp diskriminācijas riskam pakļautajām," saka Z. Pūce, piebilstot, ka pilnīga iekļaušana sabiedrībā nav iespējama, ja cilvēkam nav iespējas realizēt sevi profesionāli, kļūstot par ekonomiski aktīvu sabiedrības daļu.

Iedzīvinot dažādības principus Latvijas darba vidē, tiek pieļautas arī kļūdas, tomēr diskusijas dalībnieki ir vienprātīgi, ka uzņemts ļoti labs kurss. Piemēram, 2012. gadā, kad tika aizsākts Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūta Ilgtspējas indekss, tajā nebija iespējams iekļaut kritērijus par dzimumu iekļaušanu un līdztiesību, jo darba devēji to vienkārši nesaprastu. Pēdējos gados tas kļūst pašsaprotami arvien plašākam darba devēju lokam.

Apvienības *Apeiron*s valdes loceklis Ivars Balodis ir pārliecināts – atslēga slēpjas tajā, ka cilvēks darbā tiek pieņemts savu zināšanu un prasmju dēļ, nevis, piemēram, tāpēc, ka uzņēmums vēlas nodarbināt cilvēku ar invaliditāti. “Neņemiet darbā cilvēku invaliditātes dēļ, ņemiet darbā speciālistu!” viņš norāda, uzsverot, ka visa pamats ir iekļaujoša izglītības sistēma, ar ko būtu jāsāk.

Domājot par to, kā sabiedrības attieksme pēdējo piecu gadu laikā ir mainījusies, eksperti atzīst, ka redzamas pozitīvas izmaiņas. A. Lāce kā piemēru min izpratni par bēgļu un patvēruma meklētāju iekļaušanu mūsu sabiedrībā. Sabiedrības izpratne par pozitīvi augusi – Latvijā uzņemot kara bēgļus no Ukrainas, esam kļuvuši atvērtāki pret šīs sabiedrības grupas vajadzībām. To apstiprina arī SKDS pētījumu dati – pēc 2015. gada decembra SKDS aptaujas datiem, 78,3% iedzīvotāju iebilst pret pārcelto un pārmitināto patvēruma meklētāju uzņemšanu. Tajā pašā laikā 2022. gada SKDS pētījuma rezultāti liecina, ka tikai 8,2 % aptaujāto norāda, ka viņi nevēlētos savā darba kolektīvā vai tuvu draugu lokā redzēt bēgļus vai patvēruma meklētājus, savukārt 9,1 % – ka nevēlētos bēgļus un patvēruma meklētājus redzēt dzīvojam kaimiņos.

Vairāk informācijas par informatīvās kampaņas laikā veiktajām aktivitātēm var atrast www.atvertiba.lv.

Informatīvā kampaņa “Atvērtība ir vērtība” tiek īstenota Sabiedrības integrācijas fonda projekta “Dažādības veicināšana” (Nr. 9.1.4.4./16/I/001) ietvaros. Finansējums 85% apmērā piešķirts no Eiropas Sociālā fonda, un 15% finansē Latvijas valsts.

<https://www.sif.gov.lv/lv/jaunums/noslegusies-kampana-atvertiba-ir-vertiba-latvijas-sabiedriba-kluvusi-ieklausosaka>